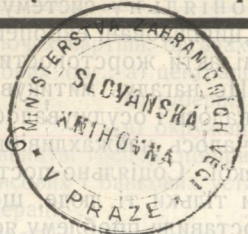

Закордонна група
Української партії соціалістів-революціонерів.

М. Шаповал.

Хто керує Україною?

Теперішні державці України-колонії, большевики, страшенно люблять виступати в ролі визволителів і трудових мас і поневолених націй: скрізь вони з рішучим нахабством ангажуються на роль визволителів, посилають агентів, підготовляють повстання, організують шпіонаж і вибухи, „допомагають“ естонцям, болгарам, німцям, китайцям, українцям під Польщею і Румунією, персам, туркам, азійським народам, мароканцям і т. д. Просто дивовижна жертволюбність і доброзичливість! Викидають найрадикальніші визвольні гасла, обіцяють все абсолютно: свободу, соціалізм, добробут, визволення, культуру, блаженство, ні крихти не соромлючись того, що в Росії, на Україні і скрізь, де вони вже „визволили“ — розор, хижий капіталізм, терор і нечувані духові та матеріальні злидні.

Оповіданий на весняних „з'їздах“ в Росії і на Україні „новий шлях“ до соціалізму — державний капіталізм, як основа суспільно-господарського устрою, здається, не дає найменшого права цим людям навіть говорити про соціалізм і визволення: саме найбільше, чого їм вдалось поки-що досягти — це завести державний, терористичний капіталізм, найгідчу з гідких систему визиску трудових класів.

От і все, що вони зуміли зробити.

Рушійною силою цієї „будівничої праці“ є загострене бажання влади, влади за всяку ціну, бо влада іноді буває взагалі і для большевиків зокрема джерелом нетрудового доходу, спеціальною формою громадського паразитизму. І большевикам вона потрібна тепер тільки, як таке джерело: соціалізм і визволення вже відпали, вивітрилися з самого початку їх панування; залишилися — державний капіталізм, і влада і їх наслідок — визиск трудових класів і поневолених народів.

Соціалістична преса багато присвячує уваги експлуататорській ролі большевиків, насильництву над населенням Росії, але мало добачає ті звірства, що вони діють в поневолених країнах.

За останній час тільки Грузія і її поневолення стало модним (оскільки ж і безплідним) виявом соціалістичної критики, при тім дуже поверхової, большевицької колоніальної політики. Увагу до Грузії притягло тільки героїчне повстання, хоч воно й скраховало. Говориться про жертви повстання і нарікається на большевицькі акти жорстокости, не заглядаючи в корінь речей

Щирець справи не в тім, що большевики були жорстокими в окремих випадках — вони жорстокі в цілій системі свого панування. Найбільша жорстокість в тім, що вони практикують хижу колоніальну систему визиску; в тім, що вони завойовують інші народи. І що „цивілізовані європейці“ і навіть соціялісти звертають увагу тільки на окремі акти жорстокости, а не на систему панування, визиску і поневолення. — Це нагадує митикування добрячих душ підчас панування кріпацтва: критикувалось і осуджувалось окремі акти жорстокости панів-поміщиків, але не помічалось найжахливішого акту жорстокости — всієї системи кріпацтва, як такої. Соціально-поступовими, реально-корисними і морально-цінними тоді були тільки ті люде, що розпочали боротьбу з системою кріпацтва: вони поставили проблему ясно, вони повели бій з кріпацтвом, а не тільки з окремими панамі-рабовласниками. Не сантиментальні охання над жорстокістю окремих панів Квітки-Основ'яненка, а грізний бунт Шевченка проти системи мали і культурну вагу, і соціально-поступове значіння і моральну цінність. Мали рацію тільки Шевченки і ті люде, що взяли „громадою обух сталить“. Тому, коли уряд Макдональда визнав большевиків за законну владу, маючи поперед визнання демократичної Грузії, — тут і виявилось все поверховне, плитке, нещире, соціально-культурно шкідливе, морально-злочинне відношення навіть соціялістичного лібералізму до проблеми визволення поневолених народів; тут і корінь того, що „грузинська симпатія“ є тільки модною течією, настроєм, і ми не бачимо ще того, щоб Грузія була серйозним предметом активної соціялістичної політики. Ще більш рельєфно цей висновок виступає, коли послухаєш симпатиків Грузії, які, згадуючи Грузію, забувають про Україну, Білорусь, Горців, Туркестан, Вірменію, Башкирію, Татарію, Киргизію і т. д., де панує хижа сваволя колоніальних визискувачів. Це значить, що в цей час цікавить тільки окривавлена Грузія, а не проблема визволення поневолених, визискуваних і насилуваних народів.

Щоб зрозуміти большевицьку систему колоніального панування і визиску, щоб побачити всю природу управління колоніями і повну тотожність большевицької колоніальної системи з світовою буржуазно-колоніальною системою, ми мусимо глянути на безжалісні цифри і факти. Вони тим більш доказові і цікаві, що подані большевицькою статистикою.

Насамперед, мусимо з'ясувати собі, що на Україні є чисто-українського населення 76.4⁰/₀, руських 10.5⁰/₀, жидів 7.8⁰/₀, німців 1.9⁰/₀, інших (поляків, чехів, румунів, турків, греків і ин.) 3.4⁰/₀, разом 100⁰/₀.

А тепер погляньте, хто керує Україною, цеб-то представники яких народів тримають в руках державну владу, народне господарство, фінанси, кооперацію, хто керує пролетаріатом в професійних спілках. При тім ще треба знати, що совєтська „федерація“ організована, як централістична унітарна держава, з центральним руським урядом, котрий керує за поміччю свого війська і поліції в поневолених країнах, безпосереднє керуючи в колоніях міжнародньою політикою, господарством, фінансами, комунікаціями і т. д.

На основі поданих в московських „Известиях“ (ч. 76 за 1924 рік) відомостей і цифр, я склав нижче наведену таблицку і повиводив процентіві відносини.

По національності керовники вищих органів влади на Україні (в межах У.С.С.Р., котрі є значно менші нашої етнографічної території) розподіляються так:

Перебуває:	Руських		Жидів		Українц.		Інших		Разом	
	чис. осіб	%	чис. осіб	%	чис. осіб	%	чис. осіб	%	чис. осіб	%
1. В керуючих партійн. органах К.П.б.У.	103	42.0	61	25.0	60	24.5	21	8.5	245	100
2. В урядових орг.: а) центральних . . .	15	40.0	10	26.3	9	23.7	4	10.0	38	"
б) губерніяльних . . .	46	47.0	22	22.4	25	25.5	5	5.1	98	"
в) окружних (повіт.).	156	42.4	47	12.8	139	37.7	26	7.1	368	"
3. В керовництві господ. підприємствами:	65	51.2	28	22.0	22	17.3	12	9.5	127	"
4. В фінансових і банкових установах . . .	24	45.3	20	38.0	6	11.3	3	5.4	53	"
5. В кооперації	28	32.9	28	32.9	26	30.5	3	3.7	85	"
6. В професійних об'єднаннях	47	38.8	47	38.8	21	17.3	6	5.1	121	"
	484	42.6	263	23.2	308	27.1	80	7.1	1135	"

Колиб цю таблицьку звести до основних категорій управління, то одержимо такий вигляд:

Перебуває:	Руських		Жидів		Українц.		Інших		Разом	
	чис. осіб	%	чис. осіб	%	чис. осіб	%	чис. осіб	%	чис. осіб	%
1. В політичн. керовництві (парт.-уряд.) . . .	320	42.7	140	18.8	233	31.1	56	7.4	749	100
2. В господ. керов. (пром.-фінан.-коопер.).	117	44.1	76	28.7	54	20.3	18	6.9	265	"
3. В професійно-класовому	47	38.8	47	38.8	21	17.3	6	5.1	121	"
	484	42.6	263	23.2	308	27.1	80	7.1	1135	"

Одначе ця картина була б не цілком характерною для дійсного стану речей: вся сила влади знаходиться в руках партійних і урядових центральних органів, а сила господарська в центральному керовництві промислових і фінансами. Кооперація, як і професійні спілки, грають підрядну ролю, а тому майже дійсним виразом панування є тільки верховна „політика і економіка“, яка і представляється так:

Перебуває:	Руських		Жидів		Українц.		Інших		Разом	
	чис. осіб	%	чис. осіб	%	чис. осіб	%	чис. осіб	%	чис. осіб	%
1. В політичному керовництві (партія + центральн.-уряд.)	118	41.7	71	25.0	69	24.3	25	9.0	283	100
2. В господарському керовництві (пром. + фінанси).	89	49.5	48	26.7	28	15.5	15	8.3	180	"
	207	44.7	119	25.5	97	20.9	40	8.9	463	"

Отже, населення України складається з . . . 10.5 . . . 8.7 . . . 76.4 . . . 5.3,
а в вищому керовництві Україною є . . . 44.7 . . . 25.5 . . . 20.9 . . . 8.9.

Перший висновок тут вражаючо-ясний: Україна має більш $\frac{3}{4}$ населення українського, а керують нею національні меншости, що представляють на Україні тільки виконавчий апарат великодержавної Росії.

Через те на Україні військо так само в руках руських панів, через те у вищих школах на Україні українських студентів не більше $\frac{1}{4}$ всього студентства, через те Донбас адміністративно прилучено до Северо-Кавказької області, через те в Донбасі, де українська національна більшість, україн-

ських шкіл є всього 0.4⁰/₀, а 99.6⁰/₀ шкіл руських; через те коштом українського народу друкується на Україні більше руських книг, ніж українських, причім все солідно-наукове друкується по-руському, а по-українському переважно агітаційну макулатуру; через те на десятки мільонів українців є тільки 2 що-денних (хоч-би окупанських) газети українською мовою; через те голод, пошесті, повний розор господарства, миші, сарана, ховрашки; через те 40—50⁰/₀ селянських господарств без коней, через те від серпня минулого року до червня 1925 зменшилось на Україні худоби на 4,800.000 штук (коней 900.000, 1¹/₂ міл. великої рогатої худоби, инше дрібна худоба); через те большевики кричать, що їх господарство поліпшується, а ми бачимо, що господарство українського народу все погіршується, і за один несповна рік українські селяне втратили майже 5 мільйонів штук худоби; через те Україна йде до нечуваного розору, злиднів і фізичної деградації.

Така бо є суть і природа колоніяльного поневолення і визиску нашої України. Цей колоніяльний визиск на Україні ще більш брутальний і насильницький, ніж в колоніях, де визискує європейська буржуазія, і де большевики агітують за „визволення“.

І що вся вага большевицької політики полягає в закріпленні колоній (України, Кавказу, Білорусі, Туркестану і т. д.) за „єдиною-неділимою“ Росією, в якій большевики панують брутальніше, ніж царі і поміщики, через те цілком зрозуміло, чому вони ведуть скрізь по буржуазних колоніях агітацію: щоб політично ослабляти всі инші країни, щоб зробити їх безпечними для себе — тому їм і потрібний „комунізм“, „соціалізм“, „національне визволення“ чужих колоній і закріплення своїх.

Через те вони скасували і знищили насильницьким способом українську комуністичну партію, бо вона складалась з українців, які вказували на колоніяльний характер московського панування на Україні. І цей цинізм московської сваволі для нас зрозумілий і окупанти хочуть самі керувати колонією, не допускаючи тубольців до якоїсь політичної ролі в своїй же країні. І тепер у нас питання: які ж то українці, що по большевицькій статистиці беруть участь в керовництві Україною? Що то за „9“ українців, числяться в центральних урядових органах на Україні, коли в так званому „уряді“ їх є тільки один, а в центральному комітеті КПБУ мабуть не більше 2—3? Ми знаємо тих маргаринових українців, в яких „обертаються“ самі окупанти, українізуючи свої псевдоніми: лозунг „українізації“ самих окупантів є черговим брутально-шарлатанським способом одурювати людей. Коли національних меншостей на Україні 23.6⁰/₀ всього населення, чому їх 79.1⁰/₀ у владі? Цей фатальний факт ставить проблему українізації в цілком иншу площину: на Україні українізація буде можлива тільки тоді, коли українці і не-українці переменяться ролями: участь українців у владі мусить обчислятись не менш, як 76.4⁰/₀. Нам не потрібна українізація окупантів, а треба, щоб вони забралися геть з України. Україною мусять керувати вільно обрані населенням українці, а не окупанти — так стоїть проблема українізації.

Вся затія окупантів „українізувати“ не-українську партію КПБУ, і разом з тим розігнати, знищити УКП — це занадто прозоро свідчить про їх окупаційно-імперіялістичні наміри. І ніякісінька агітаційна словесність не зможе замаскувати цього огидного наміру насильників. Ніякі „визвольні“ дурисвітські махінації тепер вже нікого з чесних людей в блуд не введуть. Колоніяльне панування насильників стає можливим не тільки через числову перевагу окупантів, а головно через несвідомість і некультурність тубольців.

Цим і пояснюється той факт, що кількасотмільйонову Індію держить Англія в руках при допомозі 70.000 свого англійського війська, росташованого в Індії. Решта озброєних сил Англії в Індії складається з тубольців, якими командують англійці. На Україні так само є тубольці, що йдуть під командою окупантів. І на цім поки що тримаються колоніяльні рабовласники, здобуваючи собі агітацією слухняних рабів. Перевертні і перекинчики українські своїм паразитуванням біля окупантів підтримують неволю свого народу, „по-українському“ доводячи свому народові необхідність його неволі. Огидна і бруральна картина! І яке негідне існування!

Однак, визволення наближається. Багатомільйонні селянські і робітничі маси вже ведуть боротьбу з злочинним режимом в Росії і на Україні. Суперечність між інтересами широких мас і інтересами насильників стає все гострішою і логічно доведе до отвертого, рішучого та останнього бою, в якому переможцем вийдуть мільйони невільників. Сумніву бути не може: мільйони селянства накотять хвилями на башти насильників, робітництво вдарить з усією силою на їх — і бастилії большевизму з грюком впадуть, роздавлюючи під своїми руїнами ганьбу людськості і культури.

І тим самим національна проблема на Україні перейде в иншу фазу: коли тепер вся суть національної проблеми там виявляється в тім, що національні меншости, об'єднана русько-жидівська меншість керує поневоленою українською більшістю і що треба цю більшість визволити від диктатури меншости, то після революції справа стоятиме на тім, щоб організувати співжиття більшости і національних меншостей на основах громадсько-політичного рівноправства, народоправства і взаємної пошани та співробітництва. Це инакше не станеться, ніж при передумові визнання національними меншостями головного політичного постуляту українського відродження: самостійности і суверенности української республіки. Ця головна політична мета українського народу не допускає компромісів, ані уступок: ми не примиримося ані з півсамостійністю, ані з пів-свободою. Через те національні меншости повинні будуть цілком прийняти цей основний постулат, який тільки один зможе забезпечити їх людські і національні справи. В співпраці з українським народом над здобуттям визволення національні меншости можуть здобути все можливе в суспільно-політичному житті; в боротьбі ж проти українського народу не здобудуть нічого, при „нейтралітеті“ — стільки, скільки дасть український народ.

З державно-психологічного становища для руських нелегко відмовитись від пануючої ролі на Україні і признати постулат української самостійности, бо примара великодержавного панування поважно їх засліплює; для жидів наша державність також поки-що чужа річ, однак грізна будучність мусить їх навчити відмовитись від співучасті в окупаційному пануванні і перейти на рівноправне становище з українцями. Трудові маси русько-жидівські мусять стати до співпраці з українськими, до боротьби за скинення окупації і створення української самостійної республіки, яка всіх громадян України забезпечить рівними правами, окупантів-же толерувати очевидно не буде.

Українізувати меншостей не треба: кожна людина мусить користатись атмосферою своєї національної культури — це для нас є символом віри, тому всяку „українізаторську“ політику окупантів, направлену на примусову

українізацію національних меншостей, всі чесні люде мусять осудити, як гидке насильництво, що має метою не розвиток української культури, а виключно обдурювання українського народу.

Тому розв'язання основної проблеми влади на Україні лежить в площині тільки дійсної українізації: влада на Україні може бути законною тільки та, яку вільно обиратиме український народ. Колоніальна диктатура знає дуже добре, що вільне обрання означає повне усунення окупації. Оскільки усунення влади не можливе без вжитку сили, то проблема визволення для українців означає одно: українську революцію, до якої й повинен готуватись український народ, щоб знищити те мерзенне становище, коли туземна подавляюча більшість мусить ходити під керовництвом дрібної меншости. Наведені факти вказують, що всяке „см'янов'їховство“, всяке порозуміння з окупантами означає свідому чи несвідому зраду або політичну сліпоту. Українці, і особливо революціонери, у яких почуття людської гідности ще не згасло перед очима страшних фактів, повинні собі твердо сказати: керовництво на Україні повинно з рук диктаторської окупації перейти до рук нашого народу. Це можливе тільки шляхом революції і повстання: ми не хочемо, щоб окупація стала „крацою“, ми вимагаємо, щоб вона забралась з України геть.

24/VI 1925.

V Praze 1925. — Vydala zahraniční skupina strany ukrajinských socialistů-revolucionářů (Praha III., Šeříková 4/III.). — Tiskem »Politiky« v Praze.

українізації національних меншостей, всі черні лемки мусять зрозуміти, як гідне ідеальництво, що має метою не розвиток української культури, а виключно обслуговування українського народу.

Тому розв'язання основної проблеми влади на Україні лежить в площині тільки дійсної українізації: влада на Україні може бути законною тільки та, яку вільно обирає український народ. Колоніальна диктатура знає дуже добре, що вільне обрання означає повне усунення окупації. Оскільки усунення влади не можливе без вжитку сили, то проблема визволення для українців означає одно; українську революцію, до якої й повинні готуватись український народ, щоб знищити те мерзенне становище, коли туземна подавляюча більшість мусять ходити від керівництвом дрібної меншости. Наведені факти вказують, що всяке „сміновѣховство“, всяке порозуміння з окупантами означає свідому чи несвідому зраду або політичну сліпоту. Українці, і особливо революціонери, у яких почуття людської гідности ще не згасло перед очима страшних фактів, повинні собі твердо сказати: керівництво на Україні повинно з рук диктаторської окупації перейти до рук нашого народу. Це можливе тільки шляхом революції і повстання: ми не хочемо, щоб окупація стала „кращою“, ми вимагаємо, щоб вона забра-лась з України геть.

24/VI 1925.

h 581